

УДК 373.5.091.32-027.556:[747:58]

Т.П. Зузяк, В.М. Волинець, Т.Л. Дурба, м. Вінниця

e-mail: zuzyak@ukr.net

e-mail: 09714168@i.ua

e-mail: koxaha963@gmail.com

Організація роботи гуртка «флора- та фітодизайн інтер'єру» в учнів старшої школи

***Анотація.** У статті розкрито основні поняття флора- та фіто композицій, та їх необхідність використання в оточуючому середовищі. Розглянуто організацію роботи гуртка «Флора- та фітодизайн інтер'єру» в учнів старшої школи. Доведено, що робота учнів на гурткових заняттях передусім направлена на розвиток творчого та креативного застосування нових знань, умінь та навичок при створенні об'єктів флора- та фітодизайну в інтер'єрі.*

***Ключові слова:** флорадизайн, фітодизайн, інтер'єр, гурткова робота.*

***Abstract.** The article illustrates the basic concepts of flora and phyto compositions, and their necessity to use in the environment. The organization of the group «Flora and Phytodesign of Interiors» for the students of the senior school is considered. Proved that the work of pupils at community lessons is primarily aimed at developing the creative and creative application of new knowledge, skills and abilities in the creation of flora and phytodesign objects in the interior.*

***Keywords:** flora design, phytodesign, interior, group work.*

Постановка наукової проблеми. Протягом історії свого розвитку людина намагалась прикрасити житло. Життя людини нерозривно пов'язано з природою, отже, і з життям рослин. Використання рослин у формуванні інтер'єрів різноманітних приміщень зумовлене нині внутрішньою потребою людини бути ближче до природи у зв'язку з широкомасштабною урбанізацією міст. Саме у таких умовах флора- та фітодизайн інтер'єру набув величезної популярності. Флора- і фітодизайн становлять новий напрямок у формуванні оточуючого середовища з використанням рослин шляхом їх органічного об'єднання із предметним світом.

Короткий аналіз досліджень проблеми. Важливість використання флора- та фітодизайну в інтер'єрі, їх функціональне та естетичне значення розглядали Н. Крижанівська, В. Пушкар, Н. Чхартішвілі, В. Сніжко, Н. Мхітарян, Д. Хесайон, М. Хантер та ін.

Мета і завдання статті. Розкрити особливості організації гуртка «Флора- та фітодизайн інтер'єру» в учнів старшої школи.

Виклад основного матеріалу. В умовах постійного зростання міст і промислових центрів, коли людина впродовж усього дня перебуває в оточенні скла, залізобетону і синтетичних матеріалів, роль живих рослин в інтер'єрі набуває особливого значення. Саме тому ізолюваність людини від природи

повинна бути компенсована створенням у приміщеннях елементів і флора- і фітодизайну. Це вираження найбільш декоративних, екологічно стійких у мікрокліматичних умовах інтер'єрів, які мають високий ступінь естетичного впливу та антимікробної активності видів тропічних та субтропічних рослин, формування з цих видів фітосередовища приміщень за різноманітним функціональним призначенням [1, с. 181].

Варто зазначити, що у формуванні фітосередовища інтер'єрів використовуються як штучні, так і натуральні рослини. Особливо ефективно застосування натуральних рослин. Для озеленення як виробничих, так і житлових та громадських інтер'єрів застосовуються такі рослини:

- декоративно-листяні (з красивим декоративним листям);
 - ампельні та виткі (які утворюють звисаючу та прямовисну витку форму);
 - декоративно-квітучі (які є групою різноманітних за забарвленням і формою рослин з різним періодом цвітіння);
 - декоративно-плодові (для зимових садів застосовуються в основному карликові рослини: персик, гранат та ін.).
- Зазначимо, що із вищезазначених груп рослин складають найрізноманітніші композиції: «крапкові» та лінійні, групові об'ємні і пласко-орнаментальні, вертикальні, а також ландшафтні фрагменти [1, с. 182].

При створенні флора- та фітокомпозицій функціонального характеру, враховуються їх просторово-організуючі властивості: створення композицій для зонування простору, огорожі і захисту від шуму, пилу, газу та ін. Окрім того при створенні даних композицій враховуються й естетичні властивості рослин (висота, форма, структура, колір листя тощо) і здійснюється їхнє формування. Важливим при створенні композицій є врахування психологічного та емоційного впливу на людину, що викликає в неї позитивні емоції, які сприяють досягненню релаксаційного ефекту. Ефективність такого впливу флора- та фітокомпозицій на людину досягається імітацією природного ландшафту з кольоровим колоритом (теплі та холодні тони, нюансні та контрастні композиції (статична, динамічна) та властивостей її елементарних форм (розміри, фактура, структура, текстура тощо), а також з урахуванням додаткових факторів впливу (освітлення, музика, ароматизація середовища). Формування фітосередовища в інтер'єрах залежить від загального архітектурно-художнього задуму та функціонального призначення того або іншого простору. Зауважимо, що розрізняють декілька типів інтер'єрів: виробничі та службові; рекреаційні (призначені для здійснення короткочасного пере-починку); житлові (передпокій, вітальня, кухня, ванна та ін.); видовищні та виставкові; допоміжні (вестибюлі, сходові майданчики, під сходові простори) та ін. Флора- та фітокомпозиції можуть бути головним акцентом в інтер'єрі при його композиційному рішенні в цілому або візуальним фоном для декоративної структури, малих архітектурних форм, або органічним додатком архітектурно-просторового рішення інтер'єру та ін. [1, с. 183].

Саме тому у творчості учнів старших класів є надзвичайно актуальною

робота гуртка «Флора- та фітодизайну інтер'єру». Навчаючись у гуртку, учні ознайомлюються з:

- розповсюдженням в озелененні інтер'єрів мікроландшафтних фрагментів, в основу яких повинна бути покладена спеціальна ідея, виражена в імітації природного ландшафту, що складається з рослин, мікрорельєфу, каменю, дерев і покриттів, при цьому створюється певна картина природного середовища. Мікроландшафтні фрагменти можуть формуватися як з натуральних, так і штучних рослин, в їхню композицію можуть бути включені найрізноманітніші водні пристрої – струмки, джерела, водоспади, каскади тощо. Підсвічування рослин може здійснюватися як природним, так і штучним освітленням. За характером конструктивного рішення ємності. для розміщення рослин можуть бути пересувними та стаціонарними;

- ікебаною – найбільш давнім мистецтвом аранжування квітів – що народилося в Японії;

- історією створення бонсай – мистецтва вирощування карликових дерев;

- одним із найбільш цікавих творів флористики – колажами – картинами картини з пласко та об'ємно засушених рослин, злаків або насіння;

- звикористанням у ландшафтних фрагментах з водних пристроїв;

- флораріумами – спеціальних пристроїв, виготовлених зі скла або прозорого пластика, всередині якого створені флора-композиції. Залежно від функціонального призначення та розмірів приміщення флораріуми мають різноманітну форму (кулясту, прямокутну, кубічну тощо) та розміри (малі, середні й великі). Вони можуть мати спеціальні інженерні пристрої для досягнення певних естетичних ефектів (дощу, водоспаду, вітру). Тематика флораріумів може бути різноманітною. Виділяють такі види: епіфітарій – це флораріум з колекцією епіфітів Південної Америки та Південного Сходу Азії. Епіфітні рослини зростають на пнях та коряках і мають різноманітне забарвлення; полюдарій – композиція з рослин вологих субтропіків та тропіків, які у поєднанні з мохом, коряками, річковими валунами створюють природний фрагмент тропічного лісу; кактусарій є колекцією кактусів, розміщеною в умовах, що нагадують природні умови батьківщини цих рослин – Південної Америки, де вони визначають ландшафт безводних пустель;

- тераріумами, що також є штучними утвореннями з мікросередовищем. Вони розміщуються в рекреаційних приміщеннях. Грамотно влаштований тераріум з підтриманням необхідної температури і вологості повітря та правильна годівля дадуть змогу навіть неспеціалісту лузі герпетології утримувати жабок, змій, ящірок тощо без ризику їхньої загибелі;

- акваріумами призначений для утримання водних тварин, риб, рослин. Акваріуми дуже різноманітні за формулою. Вони бувають прямокутними, круглими, у вигляді картини, яку можна повісити на стіну. Найбільш придатний акватераріум, що виробляється на основі акваріуму,

суша в якому представлена островками і коряками, що здіймаються над водою [1, с. 187].

Варто зазначити, що основні завдання гуртка «Флора- та фітодизайну» полягають у формуванні пізнавальної компетентності: оволодіння основами дизайну інтер'єру, поняттями проектування предметів та флора- та фітодизайну; практичної компетентності: формування вмінь і навичок роботи з різними матеріалами та інструментами, з живими рослинами; конструювання і моделювання моделей дизайну інтер'єру; творчої компетентності: емоційний, фізичний та інтелектуальний розвиток, задоволення потреби особистості у творчій самореалізації, бажання творити і втілювати свої ідеї в життя; соціальної компетентності: виховання культури праці й спілкування; формування самостійності, працелюбства, пробудження та формування інтересу до дизайнерської діяльності тощо. Заняття в гуртку «Флора- та фітодизайну» формують у учнів старших класів творче мислення, переконують у доцільності формування естетичного предметного середовища. Програма побудована таким чином, щоб через історію розвитку предметного середовища дати можливість учням ознайомитися із можливостями дизайну, зокрема флора- та фітодизайну інтер'єру. Поступова подача основ образотворчої грамоти та композиції дає можливість учням не тільки набути знання та практичні навички, але й сформувати об'ємно-просторове мислення, вміння аналізувати зовнішню форму та конструкцію предметів дизайну інтер'єру. Враховуючи вищесказане зазначимо, що під час гурткової роботи важливе місце в роботі педагога займає ознайомлення учнів із загальними положеннями зародження та розвитку дизайну; ознайомлення з творчістю сучасних дизайнерів, основами композиції та засобами художньої виразності творів флора- та фітодизайну; ознайомлення з впливом рослин на центральну нервову систему, з санітарними і гігієнічними функціями рослин [2].

Висновки. Таким чином, участь учнів старших класів у гуртку «Флора- та фітодизайну» розвиває, насамперед, художньо-творчу уяву, оригінальне, нестереотипне асоціативно-творче мислення, художньо-образні якості зорового сприйняття; формує знання про дизайн, його історію; формує потреби і здібності до продуктивної творчості, вміння створити виразний художній образ, оригінальну композицію дизайну інтер'єру [3]. Саме тому в останні десятиліття флора- та фітодизайн середовища набув такої популярності.

Список використаних джерел:

1. Крижановская Н. Я. Основы ландшафтного дизайна / Н. Я. Крижановская. – Х. : ХГАГХ, из-во «Константа», 2002. – 214 с.
2. Зузяк Т. П. Особливості вивчення профілю «Основи дизайну» учнями старшої школи / Т. П. Зузяк, М. С. Бенедя, В. М. Волинець // Актуальні проблеми підготовки вчителя трудового навчання та технологій середньої школи: теорія, досвід, проблеми : зб. наук. праць. – Вінниця :

ВДПУ, 2018. – Вип. I. – С. 117-119.

Зузяк Т. П. Роль гуртка декоративно-ужиткового мистецтва в формуванні естетичного смаку учнів / Т. П. Зузяк, Д. В. Лудан, В. В. Пінаєва // Актуальні проблеми підготовки вчителя трудового навчання та технологій середньої школи: теорія, досвід, проблеми : зб. наук. праць. – Вінниця : ВДПУ, 2018. – Вип. I. – С. 31-33.